

הגהות הב"ה

(א) רש"י ב"ה ד"ה וזכר וכו' נספיקא ליה באיזה צד נרץ לדקוק: (ב) ר"ה שרגלס וכו' נשדע זי שטמט: (ג) תוס' ד"ה מלרעג וכו' דליכא הסס למאן דאמר דלכ"ע נדקק אמת: (ד) בא"ד נרץ נרץ לנר וכו' ראוי להיות:

מוסף רש"י

אם יש ביניהם מארבע עד שמונה. אם יש בין ראשון לשני ממחילת ארבע לסוף ארבע, דמינו לזיומא מתעלה, או שם מושכנין בתוך שמונה מנחת אורח המערה, שהלכת בתחלת המד' והשלישי בסוף ח', דהיינו מוקי לה אליכא דנרצו ור"ש (נדר סוה). הרי זו שכותב קברות. וקני מקומן ואינן שאין שם כח"ל, כדנרצו ור"ש הסס שפחת לחבו כוכין ששוכנין מיקן לאורח המערה, דלמיתמיין לאורח, ולא ספיקין ארבעה שם אלא הללו שלש מתים והואלן וזו שכותב קברות ית לחס שמה נעשו כאן שמי מערות אחת מתלן אחת מתלן וזאת מתלן וזאת מתלן שש על שש, וזכר שיהא דמק ממנו ואל"ן שש שמי מערות שהוא כמנין שמי מערות והסלך שביניהם (נדר סוה).

מוסף תוספות

א. דהא פשיטא דלא ממשטין יושב מתווסתה אלא משום דאמרין גוי הוא ובידוע ליכא למיכר הכי. ומכ"ל. ב. שבאחד או שנים אנו תולין שיהא נקברו שם אלא לפי שמה והיה דתעם לפנותה או נקברו בשדה בל רשות הבעלים ולא קנו מקומם. פי' הלאש מיר סה. ג. דמירי בסלע קשה. יעניש. ד. ולא תנא לאוקמה בחרי תנא. ומכ"ל. ו. כפי סדר הדראי לקברו שלשה מתים במערה שרוחבה ד' אמות וארכה ששנות אמות. וחי' מיר סה. ז. [ו]מאנו רוח שמצא חס השנים מתחיל למרוד מראש הבור וכו' עשרים אמה וכו'. [ז]מן חלשתי שמוצא לרוח הארץ יכול להכריז אי זו מערה היא ולאי זו רוח צריך לברוק. י"ן. א. דהא כ"ר שמעון אוקמינה דהכי פרכין אי רבנא. י"ן. ו. ולא הוה צריך לאקשויי מי, אלא נדעיה ליה לברורי דליכא מ"ד הכי. י"ן. ט. שלא אמר כל אמתא בריבועא אמתא ותי' חומשי [באלכסונא] אלא במרובע גמור. יעניש. א. אלא הכא ה"פ כי זה לא בארץ וכו' אמת ישרות אלא כפי אלכסון שהיה מתעקם ומתקן לראות אם יפגע מוקד ומכאן עד שהוסיף באלכסון עשר אמות ועלו ל"ב אמות. שס.

רבינו גרשום

אבל אם מצא ב' ביניהם מ"ד אמות ועד ח'. הכי משמע ליה להאי תני דרסמ מערה ד' אמות על ר"ן. באורח אית לה ומעוה הכי אם מצאנו הני ב' ב' אמות איכא למימר דהני כוכין ברוחב היו מושכנין ובודאי שכותב קברות היה בורק עזר והכי כמיר ליה ד' כוכין דעיהיו וכו' מרחיק מכתול דהיינו המערה טפח והוכך עצמו אמה ובין כוך שני לכוך שלישי ב' טפחים לכולל המערה טפח הרי כאן הכוכין גופיהו. א' אמות ובין ההפסקות שבין כוך לכוך ולשני צדי הכולל טפח הרי כאן ד' אמות והכי נמי אם מצאנו הני ב' ב' אמות פשוטין איכא למיחש מאן היה אורח המערה בלא זה כשישנו שלשמן בין הכוכין שראוי להיות בארכה משום דאיכא למימר דאית לה הספיקו להשלים מכל וכל ואיתיה הוה בדיניהו לאותבי' עוד ב' כוכין אחרים דהיינו ו' כוכין לח' אמות של מערה וההפסקות שבין כוך לכוך ב' טפחים היינו ב' טפחים שבין ו' כוכין וב' טפחי' טפח מכאן מכותל ולכוך וטפח מיקן מכותל ולכוך היינו י"ב טפחים להפסקות שני ב' אמות ובידוע שהן ששנות קברות בורק היינו ולהלן ב' אמה ח' אמות מן המערה זו באורך ושש אמות

מלא שלשה. מתים מושכנים כדרכן זה בצד זה אם יש בין הראשון לשלישי קרוב ל' אמות או קרוב לח' הרי זו שכותב קברות ולא יטלם מכאן דקנו מקומן דקצירה ליה להאי תנא מוכה של מערה ארבע אמות על ח' וקצירה ליה נמי שג' מתים נקברים ככותל רחבה דלא היה אלא ארבע אמות כילד ג' אמות ושלשה כוכין וז' טפחים בין כוך לכוך וטפח לזוים הרי ו' טפחים סך הכל ד' אמות וכותל הארוך ח' אמות יקבור לפי חשבון זה ו' מתים ב' אמות ושני אמות הנותרות הן י"ב טפחים לא מה' ו' טפחים לה' אצורות שזין ששת הכוכין טפחים לכל אור וזכר שאר טפחים לזויות והלכך כשמואלן שלשה בתוך ד' אמות איכא למימר זהו כותל קצר של מערה שכנגד הפתח. וה"נ איכא לספוקי ככותל הארוך אלא שעדיין לא נתמלאו כל הכוכין. וכן אם מלא ג' מפוזרין בתוך ח' אמרין באורך המערה נקברו אלא שעדיין יש כאן ג' כוכין שנמלאו עפר כשנפלה המערה ועדיין לא נקבר בהן מת. אבל מלאן רזופין יומר משיעור הזה אין זה שכותב קברות אלא ע"י הדחק נקברו לשם על מנת לפנותם היום ולמחר ולא קנו מקומן וגם אין צריך לדקוק יותר. הכא לא גרסינן כמלא המטה וקוצריה: וצודק **ממנו ואל"ן ב' אמה.** היכא דמלא ג' אחרת כנגדה חוץ לחצר והאחר בין שניהם הלכך צודק ממקום שלשים גוף המתים לצד המערה ב' אמה כילד ח' אמות אורך המערה וצודק ככתלים משני צדדין ואח"כ צודק שש אמות דחצר מפני המערות הפתוחות לה מכאן ומכאן לר"ש נמי דהיינו דיקה ב' אמות כנגד החצר בשביל ב' המערות מכאן ומכאן וחוף לחצר עדיין ח' אמות מפני מערה חילושה שכנגד זו הרי כ"ב אמה ולקמי' פריך אמאי לא קאמר בודק כ"ב אמה. ו"ה דליכא לספוקי בהני ג' מתים שצברצב אמות שמה זהו אורך המערה שקורבין הרי ועדיין לא נתמלאה וצריך נמי לצדוק כנגדן עד ד' אמות שיש מכאן עד כותל הארוך שכנגדו דשמה כנגד מתים הללו יש מתים אחרים הקצורים ככותל שהוא ארוך ח' ועוד צריך לצדוק מלמעלה ומלמטה ב' אמה דהיינו מ' אמה דשמה זוהי מערה שצמזמה החצר ויש עדיין מערה אחרת כנגדה צמזמה החצר א"נ זוהי שצמזמה החצר ויש עדיין מערה אחרת צמזמה החצר. ותנא לשון קצר נקט דייקת כ' אמה לאשמועי' באורך ב' מערות וזכר לא הוה אלא כ' אמה כדנקמן ומדעמך אף וידוק דייקות כ' טווא כלל כד דליכא לספוקינהו כדפרישית. והיכא דהוה לה ג' מתים מפוזרין בח' אמות ודאי הדבר ידוע שצורך המערה נקברין ולא צרחה וא"ל לצדוק אלא כנגד ד' אמות מפני כותל המערה שני שכנגדו ומלמעלה ומלמטה ב' אמה דלמא מערה זו צמזמה החצר ויש עדיין מערה אחרת צמזמה החצר או דלמא צמזמה החצר היא ויש עדיין אחרת צמזמה החצר. וכללל דמילתא כל היכא דמספקא ל' (א) חצר צריך לצדוק מד' רוחותיה ואל"ל צודק ממנו ולכלן ב' דמי יימר דמצינא הקצרות או היאה הריש מערה ב' שמה קבר אחר הוא וזכר אחרת של אדם אחר וצריך לעשות גם לשם דייקות דלעיל דכמו שיש כאן קבר יש לומר עדיין יש כאן צדק שדה קברים אחרים טווא: שרגלים לדבר. אחרי שכבר נמצא **שדה ב' זה שכותב קברות: שאילו מחסלה מלא.** קודם שזמא ג' מתים הללו דליכא השתא רגלים לדבר היה נוטלו וזאת תפוסתו כדאמרן [קא]: המואל מת ח' נוטלו וזאת תפוסתו אכל עכשיו שנמצא בצדוק חשבין להוה יחיד שכותב קברות אלא שעדיין לא נקבר צההו מערה יותר: **לעולם ר"ש היא.** דלמא אורך מערה ח' והאי דאמר רחבה ד' תרי תנאי אליכא דר"ש והאי תנא דהך צרייתא אליכא דר"ש: יש לן תפוסה. מאחר שזמאן מתים ולא הווינן וגם מושכנין כדרכן והיינו הוה תנא דלעיל ואליכא דר"ש **אמאי: משום ר"ש כו.** ר"ש סתם היינו ר' שמעון בן יוחי: כאליו אין. וטעמא מפרש לקמן בשמעמין [ע"ז]: כ"ב הויין. שמי מערות של ח' ויש דחצר לה כ"ב: ואי רצנו. מוקי להך סיפא אע"פ דרישא ודאי לא איתא כרבנן המערה צמתי' [ק] אורך מערה ח' וממני כרי הויין **ל"ב שני מערות ושש דחצר: לעולם.** כ"כ סיפא רבנן היא כלומר שצדק מערה ראשונה צאלכסון כי המערה היא לרבנן שיש בהן כוכין מכאן ומכאן באורך ד' אמות והן מסודרין

ד' אמרין רוחב המערה הוא וכנגדו פתח החצר ויש עדיין מערה אחרת כנגדה חוץ לחצר והאחר בין שניהם הלכך צודק ממקום שלשים גוף המתים לצד המערה ב' אמה כילד ח' אמות אורך המערה וצודק ככתלים משני צדדין ואח"כ צודק שש אמות דחצר מפני המערות הפתוחות לה מכאן ומכאן לר"ש נמי דהיינו דיקה ב' אמות כנגד החצר בשביל ב' המערות מכאן ומכאן וחוף לחצר עדיין ח' אמות מפני מערה חילושה שכנגד זו הרי כ"ב אמה ולקמי' פריך אמאי לא קאמר בודק כ"ב אמה. ו"ה דליכא לספוקי בהני ג' מתים שצברצב אמות שמה זהו אורך המערה שקורבין הרי ועדיין לא נתמלאה וצריך נמי לצדוק כנגדן עד ד' אמות שיש מכאן עד כותל הארוך שכנגדו דשמה כנגד מתים הללו יש מתים אחרים הקצורים ככותל שהוא ארוך ח' ועוד צריך לצדוק מלמעלה ומלמטה ב' אמה דהיינו מ' אמה דשמה זוהי מערה שצמזמה החצר ויש עדיין מערה אחרת כנגדה צמזמה החצר א"נ זוהי שצמזמה החצר ויש עדיין מערה אחרת צמזמה החצר. ותנא לשון קצר נקט דייקת כ' אמה לאשמועי' באורך ב' מערות וזכר לא הוה אלא כ' אמה כדנקמן ומדעמך אף וידוק דייקות כ' טווא כלל כד דליכא לספוקינהו כדפרישית. והיכא דהוה לה ג' מתים מפוזרין בח' אמות ודאי הדבר ידוע שצורך המערה נקברין ולא צרחה וא"ל לצדוק אלא כנגד ד' אמות מפני כותל המערה שני שכנגדו ומלמעלה ומלמטה ב' אמה דלמא מערה זו צמזמה החצר ויש עדיין מערה אחרת צמזמה החצר או דלמא צמזמה החצר היא ויש עדיין אחרת צמזמה החצר. וכללל דמילתא כל היכא דמספקא ל' (א) חצר צריך לצדוק מד' רוחותיה ואל"ל צודק ממנו ולכלן ב' דמי יימר דמצינא הקצרות או היאה הריש מערה ב' שמה קבר אחר הוא וזכר אחרת של אדם אחר וצריך לעשות גם לשם דייקות דלעיל דכמו שיש כאן קבר יש לומר עדיין יש כאן צדק שדה קברים אחרים טווא: שרגלים לדבר. אחרי שכבר נמצא **שדה ב' זה שכותב קברות: שאילו מחסלה מלא.** קודם שזמא ג' מתים הללו דליכא השתא רגלים לדבר היה נוטלו וזאת תפוסתו כדאמרן [קא]: המואל מת ח' נוטלו וזאת תפוסתו אכל עכשיו שנמצא בצדוק חשבין להוה יחיד שכותב קברות אלא שעדיין לא נקבר צההו מערה יותר: **לעולם ר"ש היא.** דלמא אורך מערה ח' והאי דאמר רחבה ד' תרי תנאי אליכא דר"ש והאי תנא דהך צרייתא אליכא דר"ש: יש לן תפוסה. מאחר שזמאן מתים ולא הווינן וגם מושכנין כדרכן והיינו הוה תנא דלעיל ואליכא דר"ש **אמאי: משום ר"ש כו.** ר"ש סתם היינו ר' שמעון בן יוחי: כאליו אין. וטעמא מפרש לקמן בשמעמין [ע"ז]: כ"ב הויין. שמי מערות של ח' ויש דחצר לה כ"ב: ואי רצנו. מוקי להך סיפא אע"פ דרישא ודאי לא איתא כרבנן המערה צמתי' [ק] אורך מערה ח' וממני כרי הויין **ל"ב שני מערות ושש דחצר: לעולם.** כ"כ סיפא רבנן היא כלומר שצדק מערה ראשונה צאלכסון כי המערה היא לרבנן שיש בהן כוכין מכאן ומכאן באורך ד' אמות והן מסודרין

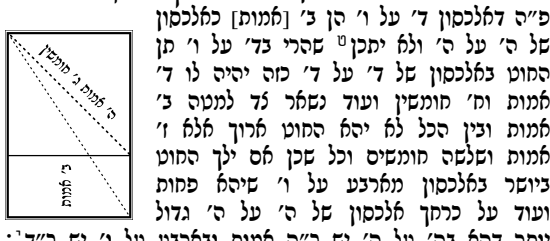
לח' ב' חומשין על כ' ואכתי לא כ' היא לא לא קשיא משום דההיא מערה לא מרובעת היא דלא איתא ב' חומשין על ו' ובההוא קצרות של מערה מחסרין הני ב' חומשין דנכנסין לתחת ומשום הכי לא מוקדקד לחו בחשבון: ומקשינן מרוא טעיה מרד להא מלכא מרד מערה נמי של ציד שיש חצר מרד לה נמי באלכסונא אי הכי דתריהו מרד להו באלכסונא מרד להו יותר מכ' דכ"ב היא ארדך מערה מייחרא נמי באלכסונא וכו' חומשין ואכתי מתני' מני: ומשני דההיא באלכסונא אמרין דבורק. תרי מערות באלכסונא לא אמרין ולעולם כרבנן מתוקמא דקתי' בורק ממנו ולהלן ב' אמה. והא דקמקשינן הכי לר' שמעון לא מקשי' אלא מסיפא דהא מתני' דרישא דאי לא מתוקמא כרבנן משום דאכתי איכא למיפדך דאי רבנן הא אמרי' ד' אמות על ר' אבל כר' שמעון מתוקמא משום דתרי תנאי אליכא דר' שמעון ולא ידעא הכא אלא מסיפא:

המוכר פירות פרק ששי בבא בתרא קב.

פרט לידוע דדוקא נמצא הוא דזעינן מושכב כדרכו פרט ליושב ושראשו מונח בין ירכיטיו דאית לן למימר דנכרי הוא דישאל לא מותבין ליה אכל ידוע דישאל הוא בכל עינין שיהיה יש לו תפוסה ותימה לפירושו דמאי אשמעי' אטו סלקא דעתך דמושכב כדרכו יגורם שיהיה לו תפוסה כיון שידוע

שח"מ שאל"ל ועוד קשה דלא היה דומיא דמת פרט להרוג ולא דומיא דמושכב א' [פרט ליושב] כדרכו ב' [פרט לראשו בין ארכותיו] וגרסה לפרש פרט למנוי פ"י פרט לידוע ולא צידוע דקאמר הסס אחד ידוע ושנים תחלה דההוא ידוע שהוא נקבר שם ולא שידוע שלשם קצורה נקבר אכל האי פרט למנוי היינו שידוע שלשם קצורה נקבר שם דיש לו שכותב קצרות ואסור לפנותו משם ואע"פ שהוא קבר יחיד דמניא צפ' נגמר הדין (פסגדרין דף מו:) קבר הירוע אסור לפנותו פנהו מקומו אסור דהנאה רשצ"א וכן פרי' צמיר והא דאמר צמיר דע"י שלשין ידועין [אין] תחלה נמי צאלכסון גמירי לה ואין נראה לר"י דלא שייך כאן הלכתא גמירי דהיינו דבר שיש בו טעם דכש"כ למימר שלשם קצורה נמון שם כיון זה לא היו אותן ב' ידועין וכן ב' ידועין ואחד תחלה אכל שלשין ידועים

או שאין ידועין סתמא דמילתא לשם קצורה היינו שם: **מארבע אמות ועד ח'.** פ"ה דס"ל להאי תנא דמוכה של מערה ד' אמות על ח' וס"ל נמי דג' מתים נקברין ככותל מערה דלא היה אלא ד' אמות וקשה לר"י דלקמן דייק מני אי ר' שמעון אי רבנן הו"ל למידק נמי דלא איתא לא כמר ולא כמר דהא אין בין כוך לכוך כשיעור שיש צמזמתינו שהוא אמה צינתי' לכ"ע ומיהו איכא למימר דמתני' כרש"ב ג' דאמר הכל כפי הסלע ויודו הקשה ר"י דהך משנה דהמנאל נמי צאלכסון (פס"ז מ"ג) וקמתי נמי ההם צפיפא הדודק צודק אמה ומניח אמה ואי סבר האי תנא דליכא אלא ב' טפחים בין כוך לכוך אמאי מניח אמה¹ ומיהו צל"ה צריך לימן טעם אמאי דקמתי צמזמפתא דאהלות (פס"ז) דליכא הסס ו' מתלן דלמיר א' [דלצ"ה] צודק אמה ומניח שמים אמאי מניח ב' כיון שאין כי אם אמה בין כוך לכוך אכל ודאי קשה לפ"ה דאמר ר' שמעון צמזמן רואין את האמצעי' כאליו אין והשאר מצטרפין כאלו אין וא"י יטפרו לשיעור ד' אמות אין רואין לאמצעי' כאליו אין א"כ הוה אמה בין כוך לכוך ואין ו' [ליות אלא ב' טפחים כיון דשלשלת ב' אמות ומפרש ר"מ דהך ג' דקמתי הכא שנים מהן מרוחב המערה ואחד מאורך² ויש בין כוך לכוך אמה כשיעור דמתני' וד' אמות היינו לשנים שצרוצב ב' אמות ואמה צינתי' הרי ג' והשלישי ינאל בצדוק אמה רביעי' ח' אמה מרוחב המערה וח' אמה מארכה צוית והשתא אחי ספיר דכשזמאן רזופין ממש רואין אמצעי' כאליו אין וליכא אלא אמה בין כוך לכוך: **בורק הימנו ואלהן ב' אמה.** רגילין הוי להניח ד מרגלותיו כלפי המערה ומייירי שצמזמאל רשאו לצד מערה ומרגלותיו הפוכין לצד אחרת דאית לן למימר ממערה אחרת הוא לפיכך צודק להלן ב' אמה: **במאי אוקימתא בר"ש.** הלשון דחוק מאד דמשמע דמשום דאוקמה כר"ש פריך והדר פריך מני אי ר"ש אי רבנן דלא איתא ככוס תנא³ ועוד דמגופה מני למיפדך דכיון דקמתי דהמערה ארכה ח' א"כ כ' ומתני' הוה א" **ובגין שברק באלכסונא.** פ"ה דאלכסון ד' על ו' הן ב' [אמות] צאלכסון של ה' על ה' ולא יתכן⁴ שיהיה צד' על ה' הן החוט וצמזמה של ד' על ד' כהי עיה לו ד' אמות וח' חומשין ועוד נשאר ד' למטה ב' אמות וצין הכל לא יהא החוט ארוך אלא ו' אמות וששמה חומשים וכל שכן אם ילך החוט צישר צאלכסון מארבע על ו' שיהא פחות ועוד ד כרמך צאלכסון של ה' על ה' גדול יותר דהא צה' על ה' יש כ"ה אמות וצברצב על ו' יש כ"ד:

הכא

לח' ב' חומשין על כ' ואכתי לא כ' היא לא לא קשיא משום דההיא מערה לא מרובעת היא דלא איתא ב' חומשין על ו' ובההוא קצרות של מערה מחסרין הני ב' חומשין דנכנסין לתחת ומשום הכי לא מוקדקד לחו בחשבון: ומקשינן מרוא טעיה מרד להא מלכא מרד מערה נמי של ציד שיש חצר מרד לה נמי באלכסונא אי הכי דתריהו מרד להו באלכסונא מרד להו יותר מכ' דכ"ב היא ארדך מערה מייחרא נמי באלכסונא וכו' חומשין ואכתי מתני' מני: ומשני דההיא באלכסונא אמרין דבורק. תרי מערות באלכסונא לא אמרין ולעולם כרבנן מתוקמא דקתי' בורק ממנו ולהלן ב' אמה. והא דקמקשינן הכי לר' שמעון לא מקשי' אלא מסיפא דהא מתני' דרישא דאי לא מתוקמא כרבנן משום דאכתי איכא למיפדך דאי רבנן הא אמרי' ד' אמות על ר' אבל כר' שמעון מתוקמא משום דתרי תנאי אליכא דר' שמעון ולא ידעא הכא אלא מסיפא:

עין משפט נר מצוה

פ"א מ"י פ"ט מה' סומכת מת ה' ג' צ"ב מ"י ס' הלכה א:

רבינו גרשום

של חצר של פני המערה הרי י"ד אמות ואכתי איכא למיחש למערה אחרת שכך שנינו במתני' בין לרבנן ובין לר' שמעון קתי' מתני' דפוחת ב' מערות לתוכה אחת מיקן ואחת מיקן ולר' שמעון ד' הרי בין מערות שחטרי אמות ושש אמות שבהן הרי כאן כ"ב אמות וכן צריך לברוק והיינו ב' אמות דמיתרות הכא טפי נבטאל לקמן אליכא קאמר דמשום ספיקות בית הקברות בורק ב' אמה: מצא אלא דיוע כשהיה בורק בסוף ב' אמה בורק הימנו ולהלן ב' אמה. דודאי שכותב בית הקברות היה: שרגילין דלבר. כלומר דבר בורק ידעיהו הוה שאלמלא שהוה שכותב קברות מי שהיה מרוא המת יחיד תחלה היה נוטלו וזאת תפוסתו ולא היה בורק יותר אלא כיון שלא נטלוהו להכי הניחיהו שידוע ששם שכותב קברות ולחכי צריך לברוק הימנו ולהלן ב' אמה עד דחיישין לשכנות קברות אחריה: ד' אמות על ח' דמתני' דמיתרות מאן קתי' לה. אי רבנן דמתני' ד' על ו' קאמרי והיינו דין דמערה: לעולם דהיינו נמי. קאמר ר' שמעון דין ארכה של מערה ח' אמות והאי דקא מפתח ב' אמות מן רוחבו ור' שמעון קאמר שש רוחבו הא לא קשיא האי נמי דבר לא דר"ש קאמר גמירי דע"י. דהנתיא מצאן רצופין טפי מג' ואין ביהנים שיעור מ' אמות רוחבו ח' אמות באורך י"ש חל תפסיה כו'. ור"ש כ' יהודה אומר משום ר"ש כ' ומתני' היינו אליכא דהאי תנא דר"ש ב' יתירה: ורואי את המתים אמצעי' כאליו אין והשאר ב' מתים צמזמפין מד' ועד ח': במאי אוקימתא. להא מתני' דמיתרות: כר' שמעון. ואי ר"ש אמאי קתי' בורק ממנו ולהלן ב' אמה ותו לא דר' כ"ב הויין ח' ממערה זו ורשן מן החצר שלפני המערה וח' ממערה אחרת שמצד השני מן החצר אחרת. כ"ב. ואי קומתא לה סיפא כרבנן א"כ היכי תניא בורק ממנו ולהלן ב' אמה והא סרי ותו לא שום דקסברי דבורק מערה שש באורך והוצר ב' באורך והמערה שמצד השני של החצר נמי ב' באורך היינו י"ח אמה ואנן בעינן ב' אמות: לעולם מוקמא מתני' דמיתרות דקתי' בורק ב' אמה כרבנן. דהאי דקשיא לך לרבנן מנטיסין הויין הא לא קשיא דאמר רב הונא בריה דרב יהושע לעיל באלכסונא דמיתרות באלכסונא אמות מיתרות באלכסונא אמות חומשין דכל אמתא בריבועא אמתא ותרי חומשי באלכסונא והנהי' חומשין העדפין הויין ב' אמות ותרי חומשי משתכח דהא מערה חומשין וצמזמה אמות ותרי חומשי מערה ח' אמות הרי כאן ב' אמה וכמשה דמיתרות הוה דקתי' בורק הימנו ולהלן ב' אמות ואם נפשי לומר לא אכתי פשו